

عنوان مقاله:

بررسی نمادهای کلیدی در نقوش گلیمهای عشایر منطقه خراسان (کرمانج، ترکمن و سنگسر)

محل انتشار:

مجله هنرهای صناعی خراسان بزرگ، دوره 1، شماره 3 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسنده:

غلامرضا هاشمی - استادیار گروه صنایع دستی دانشکده صنایع دستی، دانشگاه هنر اصفهان، اصفهان، ایران

خلاصه مقاله:

سرزمین خراسان با وسعت گسترده، علاوه بر اینکه محملی برای رشد و شکوفایی هنرهای گوناگون بوده است، برخی از مفاهیم کلیدی فرهنگ ایرانی را نیز حفظ کرده است. یکی از بهترین راه های بازجست این مفاهیم، رجوع به هنرهایی است که فرهنگ و هویت ایرانی را متجلی ساخته اند. عشایر منطقه خراسان از جمله اقوام اصیلی هستند که بازشناسی سنت ها، آداب و رسوم و نمادهای آنان می تواند در شناخت هنر و فرهنگ بومی ایران موثر باشد. عشایر کرمانج، ترکمن و سنگسر به واسطه تعاملات فرهنگی که با اقوام و مناطق مجاور داشته اند، میراث فرهنگی خود را حفظ و جلوه گر نموده اند. پرسش مطرح شده در پژوهش حاضر این است که مفاهیم کلیدی نقوش گلیم های این عشایر چیست و این مفاهیم در قالب نمادهای کلیدی در چه نقش مایه هایی بروز یافته اند؟ هدف از این پژوهش مطالعه نمادهای کلیدی نقوش گلیم های عشایر منطقه خراسان و بازجست مفاهیم کلیدی مطرح شده در نقش مایه های آن ها است. روش تحقیق توصیفی-تحلیلی و شیوه یافته اندوزی کتابخانه ای است. نتایج تحقیق بیانگر آن است که نقوش موجود در دست بافته های مورد مطالعه، ریشه در اعتقادات و آیین های آن ها داشته و ترکیبی از نمادهای کلیدی خلاصه کننده و شرح دهنده هستند. بسیاری از نمادهای به کاررفته از جمله نمادهای باروری، برکت، قدرت و حمایت مشترک بوده، هرچند که در تلفظ نام ها و شیوه اجرای آن ها، تفاوت هایی وجود داشته و برخی از نمادها گاه مفاهیم متفاوت و حتی متناقضی را در بر دارند. به طور کلی نمادهای حیوانی بیشتر از نمادهای انسانی و گیاهی کاربرد داشته و در ترکمن ها نقوش انسانی دیده نمی شود.

کلمات کلیدی:

عشایر خراسان، کرمانج، ترکمن، سنگسر، نقوش گلیم، نمادهای کلیدی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2030475>

